

UŽDAROJI AKCINĖ BENDROVĖ „TRAKŲ VANDENYS“

Registravimo vieta: Birutės g. 27, LT-21114 Trakai
Buveinės adresas: Žemaitės g. 17, LT-21142 Varnikų k., Trakų r. sav.
tel. 8-528 55560, faksas 8-528 55581; el. p. kanceliarija@trakuvandenys.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 281523640

I Š V A D A

DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS

I. KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO TEISINIS REGLAMENTAVIMAS IR APIMTIS

1. Korupcijos prevencijos pasireiškimo tikimybės nustatymo aktualumas pasikeitusio teisinio reglamentavimo kontekste

Pateikiamos išvados savitumą ir naujumą nulėmė iš esmės nuo 2022 metų pasikeitęs korupcijos prevencijos teisinis reglamentavimas:

1.1 nuo 2022-01-01 įsigaliojus 2021-06-29 Korupcijos prevencijos įstatymo naujai redakcijai, išskyrus šio įstatymo 2 straipsnio 2, 3, ir 4 dalis, kurios įsigaliojo 2021-07-15 (Nr. XIV-471, 2021-06-29, paskelbta TAR 2021-07-14, i. k. 2021-15850);

1.2 nuo 2022-01-01 įsigaliojus 2021-11-30 Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus įsakymui Nr. 2-246 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jos atlikimo tvarkos rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau tekste - Rekomendacijos arba (R)), išskyrus šio įsakymo 3 punkto, kuris įsigaliojo nuo 2021-12-01, (TAR, 2021-11-30, Nr. 24756);

1.3 nuo 2022-07-08 įsigaliojus 2022-06-28 Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. XIV-1178 patvirtintai 2022-2033 metų Nacionalinei darbotvarkei (TAR, 2022-07-07, Nr. 14816) korupcijos prevencijos klausimais (TAR, 2022-07-07, Nr. 14816).

Pagal aktualios redakcijos Korupcijos prevencijos įstatymo 10 straipsnio nuostatas, uždarosioms akcinėms bendrovėms, kurių akcijų savininkė yra savivaldybė, neliko imperatyvios pareigos akcininkui teikti motyvuotą išvadą dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo, kaip to reikalavo iki 2022-01-01 galiojusio Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio nuostatos.

2. Motyvuotos Išvados pateikimo pagrindimas

2.1 Nors, kaip ir minėta, Korupcijos prevencijos įstatymo aktuali redakcija išakmiai nenumato, kad savivaldybės valdomos Bendrovės kasmet turi teikti motyvuotos išvados, tačiau UAB „Trakų vandenys“ nuosekliai laikosi 2020-12-31 UAB „Trakų vandenys“ direktoriaus įsakymu Nr. 23-G/1 patvirtintos 2021-2023 metų UAB „Trakų vandenys“ Korupcijos prevencijos programos ir jos įgyvendinimo plano, korupcijos prevencijos tvarkos taisyklių, vadovaujasi ir atsakingai įgyvendina Bendrovės strateginio veiklos plano 2021-2024 m. (patvirtinto 2021 m. UAB „Trakų vandenys“ valdybos sprendimu, protokolo Nr. 5-VP) 4 punkto strateginiu tikslu - užtikrinti Bendrovės efektyvų ir skaidrų valdymą, 4.3 papunkčio trumpalaikiu tikslu – diegti korupcijos prevencijos ir rizikų valdymo priemones.

2.2 Atsižvelgiant į kintančią teisinę bazę korupcijos prevencijos srityje, korupcijos pasireiškimo tikimybės analizė buvo atliekama dviem etapais, kurių analizuojami laikotarpiai:

(a) iki 2021-12-31, tai yra iki Korupcijos prevencijos įstatymo ir jį lydinčių teisės aktų naujos redakcijos įsigaliojimo – **laikotarpis nuo 2021-09-16 iki 2021-12-31;**

(b) nuo 2022-01-01, įsigaliojus naujai Korupcijos prevencijos įstatymui ir kitiems susijusiems teisės aktams – **laikotarpis nuo 2022-01-01- iki 2022-09-15.**

Abu nurodyti laikotarpiai buvo sistemškai apjungti, kiekvienam laikotarpiui taikant tuo metu galiojusį aktualų teisinį reglamentavimą.

Visa analizuojamo laikotarpio trukmė nuo 2021-09-16 iki 2022-09-15.

Korupcijos pasireiškimo tikimybei nustatyti ir vertinti buvo sudaryta darbo grupė, kuri atliko korupcijos pasireiškimo tikimybės analizę Bendrovės veiklos srityje, susijusioje su materialinių vertybių (Ilgalaikio materialaus turto) apskaita.

Analizė atlikta Korupcijos ir prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje (galiojusio iki 2021-12-31) ir Rekomendacijų (įsigaliojusių nuo 2022-01-01) 10 punkto 10.1 – 10.10 papunkčiuose, įtvirtintų kriterijų kontekste.

Tikslas: nustatyti korupcijos rizikos veiksnius, galinčius sudaryti prielaidas korupcijai pasireikšti UAB „Trakų vandenys“ buhalterijos veikloje, vykdant materialinių vertybių apskaitą (ilgalaikio materialaus turto) bei pateikti pasiūlymus dėl korupcijos prevencijos strategijos kryptių, įgyvendinant korupcijos prevenciją ir kontrolę.

Objektas: UAB „Trakų vandenys“ - materialinių vertybių apskaitos tvarkymo sritis.

Dalykas – Ilgalaikis materialus turtas (IMT).

Subjektas surašęs išvadą – UAB „Trakų vandenys“ korupcijos prevencijos komisijos pirmininkas Arvydas Šavareika.

Veiklos srities funkcija - IMT turto apskaita ir su ja susijusių buhalterijos darbuotojų atliekamų funkcijų sritis.

Tikslo pasiekimui buvo suformuluoti **uždaviniai:**

1. nustatyti, ar vidaus teisės aktai pakankamai aiškiai ir detalai reglamentuoja UAB „Trakų vandenys“ IMT apskaitos tvarkymą, ar juose nėra spragų, galinčių sudaryti prielaidas korupcijai pasireikšti;

2. ištirti galimą korupcijos pasireiškimo riziką, susijusią su buhalterijos darbuotojų atliekamomis funkcijomis ir atsakomybe, įtvirtintą pareiginiuose nuostatuose:

- atskleisti kompetencijos ribas ir priskirtų funkcijų atitikimą suteiktiems įgaliojimams;
- nustatyti atsakomybės ribas ir kontrolę.

3. Apibrėžti korupcijos prevencijos strategines kryptis ir nurodyti kontrolės ir prevencines priemones.

4. Pateikti rekomendacijas dėl korupcijos mažinimo priemonių įdiegimo.

Siekiant nustatyti ir įvertinti korupcijos pasireiškimo tikimybę, materialinių vertybių apskaitos tvarkymo sritis buvo analizuota tiek teisiniame, tiek faktiniame kontekste.

Korupcijos apraiškų tikimybė taip pat buvo vertinama siekiant išsiaiškinti galimus korupcijos pasireiškimo veiksnius, priežastis ir aplinkybes, kurioms susiklosčius atsiranda korupcijos pasireiškimo rizika.

Korupcijos pasireiškimo tyrimo uždaviniams įgyvendinti buvo naudojami šie **metodai:**

1. **Dokumentų analizės metodas** (teisės aktų ir lokalinių dokumentų turinio analizė).

Pasitelkus šį metodą buvo analizuojami Bendrovės vidaus dokumentai, įtvirtinantys UAB „Trakų vandenys“ IMT apskaitos tvarkymą, tiriama ar juos nėra spragų, ir kolizijų, galinčių sudaryti prielaidas korupcijai pasireikšti. Visi šie dokumentai buvo nagrinėjami ir vertinami korupcijos pasireiškimo rizikos aspektu (prognozavimu, analize, nustatymu).

Naudojant šį metodą taip pat buvo analizuojami aktualūs LR įstatymai ir poįstatyminiai teisės aktai, rekomendacijos ir Bendrovės vidaus dokumentai, susiję su materialinių vertybių

(ilgalaikio materialaus turto) apskaita. Taip pat buvo atsižvelgta į naujausia Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktiką bei publikuotus mokslo darbus.

2. Loginis metodas. Metodas buvo panaudotas IMT apskaitos sritį reguliuojančių dokumentų tyrimui tiek turinio tiek formos aspektais, išskiriant tikslų teisės taisyklių ir normų taikymą.

3. Lyginamosios analizės metodas. Šis metodas tiriamoje srityse buvo taikomas išsikeliant hipotezes ir nustatant būtinas ir pakankamas sąlygas korupcijos pasireiškimo tikimybei kilti. Tuo tikslu, korupcijos pasireiškimo tikimybę buvo siekiama paaiškinti reiškinių priežastingumu ir dėsningumu. Nurodytu metodu taip pat buvo siekiama analitinio tikslo - korupcijos pasireiškimo tikimybės prognozavimo, išaiškinimo, teisinių rekomendacijų, praktinio rekomendacijų pritaikymo ir jų realizavimo.

II. KORUPCIJOS RIZIKA BENDROVĖS MATERIALINIŲ VERTYBIŲ APSKAITOS (ILGALAIKIO MATERIALAUS TURTO (IMT)) SRITYJE

(A) BENDROVĖS LOKALINIŲ DOKUMENTŲ, NUSTATANČIŲ IMT APSKAITOS TVARKYMĄ ANALIZĖS APIMTIS:

1. Pagrindinius pasirinktus Bendrovės vidaus dokumentus:

Įtvirtinančius IMT apskaitą:

1) 2022-05-02 UAB „Trakų vandenys“ direktoriaus įsakymas Nr. 10G/1 „Dėl apskaitos organizavimo ir tvarkymo pakeitimų“;

2) 2021-12-22 UAB „Trakų vandenys“ direktoriaus įsakymas Nr. 43-G „Dėl buhalterinės apskaitos sąskaitų plano patvirtinimo“;

3) 2021-03-05 UAB „Trakų vandenys“ direktoriaus įsakymas Nr. 7-G „Dėl darbuotojų, turinčių teisę surašyti ir pasirašyti arba tik pasirašyti apskaitos dokumentus, sąrašo“;

4) 2020-12-31 UAB „Trakų vandenys“ direktoriaus įsakymas Nr. 22-G „Dėl buhalterinės apskaitos sąskaitų plano patvirtinimo“;

5) 2019-12-31 UAB „Trakų vandenys“ direktoriaus įsakymas Nr. 28-G „Dėl UAB „Trakų vandenys“ reguliavimo apskaitos sistemos aprašo pakeitimo“;

6) 2016-12-14 UAB „Trakų vandenys“ direktoriaus įsakymas Nr. 31-G „Dėl apskaitos politikos patvirtinimo“

Nustatančius buhalterijos darbuotojų funkcijas, teises, pareigas ir atsakomybę:

7) 2014-09-30 UAB „Trakų vandenys“ direktoriaus įsakymu Nr. 83-P patvirtinti vyriausiojo buhalterio pareiginiai nuostatai;

8) 2021-01-25 UAB „Trakų vandenys“ direktoriaus įsakymu Nr. 11-P patvirtinti vyresniojo buhalterio pareiginiai nuostatai.

2. Bendrovės vidinių dokumentų, aktualių įstatymų, kitų teisės aktų, reglamentuojančių IMT apskaitos tvarkymą, kuriais vadovaujasi Bendrovė, nagrinėjimą;

3. Bendrovės IMT apskaitos dokumentų tyrimą ir vertinimą *ex post* etape, išsiaiškinant ar buvo atliekama nurodytų dokumentų analizė *ex ante* lygmeniu;

4. Dokumentų turinio aiškumo vertinimą;

5. Spragų ir netikslumų nustatymą, galintį sudaryti prielaidas apskaitos tvarkymo procese korupcijai pasireikšti.

Apimties rezultatai. Tyrimo metu nustatyta:

6. Bendrovė vykdydama IMT apskaitą ir su ja susijusias procedūras vadovaujasi nauja Finansinės apskaitos įstatymo redakcija (įsig. nuo 2022-05-01, Nr. XIV-680, 2021-11-23, paskelbta TAR 2021-12-03), kurioje reglamentuojami apskaitos organizavimo ir tvarkymo pakeitimai. Didelis

IMT srityje yra dėmesys yra skiriamas naujovėms ir esminiam Įstatymo pakeitimui – savikontrolės sistemos diegimui.

Bendrovė vykdydama IMT apskaitą ir su ja susijusias procedūras vadovaujasi iš esmės trimis pagrindiniais vidaus dokumentais (Apskaitos politika, Apskaitos dokumentų sąrašas, Reguliavimo apskaitos sistemos ir nurodytų dokumentų priedais. Šių vidaus dokumentų, susijusių su IMT apskaita, turinys susistemintas ir pakankamai nuoseklus, aiškios IMT apskaitos procedūros.

Pastaba:Nuo 2022-05-01 pasikeitė teisinis reglamentavimas apskaitos organizavimo procese, įsigaliojus naujai Finansinės apskaitos įstatymo redakcijai, „neliko“ Apskaitos politikos, o ją pakeitė Ūkinių operacijų registravimo ir vertinimo tvarka, tačiau dar nėra detalaus AVNT išaiškinimo dėl nurodytos tvarkos.

7. IMT apskaitomas vadovaujantis Bendrovės patvirtintu apskaitų planu.

8. Bendrovėje IMT yra laikomas turtas, kuris naudojamas vieneto pajamoms uždirbti (ekonominei naudai gauti) ilgiau nei vienerius metus ir kurio įsigijimo kaina ne mažesnė kaip 290 Eur. Šio turto įsigijimo kaina į vieneto sąnaudas įskaitoma dalimis per turto nusidėvėjimo arba amortizacijos laikotarpį.

9. Bendrovės apskaitoje atskirai apibrėžti 2 kriterijai, pagal kuriuos turtas priskiriamas ilgalaikiam:

1) turtas ilgiau kaip vienerius metus turi būti naudojamas vieneto pajamoms uždirbti (ekonominei naudai gauti)

2) turto įsigijimo kaina turi būti ne mažesnė už vieneto kiekvienai turto grupei nusistatytą minimalią įsigijimo kainą.

10. Amortizacijai (nusidėvėjimui) apskaičiuoti taikomas kito mėnesio būdas.

11. IMT minimalių įsigijimo kainų, nusidėvėjimo arba amortizacijos normatyvai (metais) ir metodai pateikti apskaitos politikoje.

12. Bendrovėje IMT registruojamas apskaitoje ir pateikiamas finansinėje atskaitomybėje įsigijimo savikainos būdu. Finansinėje atskaitomybėje parodoma likutine verte, kuri paskaičiuojama iš įsigijimo savikainos atimant sukauptą nusidėvėjimą ir užregistruotą turto vertės sumažėjimą.

13. Lokaliniuose dokumentuose aiškiai išreikšta IMT eksploatavimo išlaidų apskaitos tvarka, rekonstravimo ir remonto išlaidų apskaitos tvarka.

14. UAB „Trakų“ vandenys“ ilgalaikio turto apskaitoje naudojama buhalterinės programa Profit -W, pagal kurią, ilgalaikis materialus turtas apskaitomas pagal šiuos pagrindinius dokumentus:

- 1) ilgalaikio turto įvedimo į eksploataciją aktas;
- 2) ilgalaikio turto nurašymo ir likvidavimo akats;
- 3) materialinių vertybių perkėlimo įmonės viduje važtaraštis
- 4) ilgalaikio turto apskatos kortelė

Buhalterinė programa Profit-W, kuri naudojama ir IMT apskaitymui, yra naudojama kaip vidinės kontrolės mechanizmas tarp vyriausiojo buhalterio ↔ vyresniojo buhalterio ↔ ekonomisto, kadangi šie darbuotojai gali stebėti ir sekti vienas kito veiksmus. Tai eliminuoja galimybę korupcijos apraiškoms kilti.

Išvados

(1) Atlikus Bendrovės pagrindinių vidaus dokumentų, nustatančių IMT apskaitos tvarką (Apskaitos politiką, Apskaitos dokumentų sąrašas, Reguliavimo apskaitos sistemos aprašas), analizę korupcijos apraiškų ar tikimybės jai kilti nenustatyta, Apskaitos tvarką reguliuojančių dokumentų turinys ir forma visiškai atitinka jiems keliamų teisės aktų reikalavimus, dokumentai pakankamai išsamūs ir nuoseklūs.

(2) Koalizijos (kai tą pačią normą įtvirtintą vidaus dokumente, kito vidaus dokumento ta pati norma reguliuoja priešingai) nurodytuose vidaus dokumentuose nestebima.

(3) Nebuvo nustatyta ir spragų, sudarančių sąlygas ar suteikiančių neleistinas išlygas ar lengvatas netinkamai vykdyti IMT apskaitą ir, tokiu būdu sudaryti sąlygas korupcijos pasireiškimui.

Korupcijos prevencijos priemonės ir rekomendacijos

(1) Vykdyti pagrindinių Bendrovės vidaus dokumentų, nustatančių IMT apskaitos tvarką (Apskaitos politika, Apskaitos dokumentų sąrašas, Reguliavimo apskaitos sistemos aprašas) nuolatinę teisėtumo kontrolę.

(2) **Pieš priimant naujus vidaus dokumentus** Bendrovės materialinių vertybių apskaitos srityje, dar *ex ante* proceso metu, tai yra iki jų priėmimo ir pasirašymo, aptarti korupcijos rizikos veiksnius galinčius turėti įtakos šių dokumentų veikimui juos įgyvendinus (*ex post* etapas), numatant būdus ir priemones, kaip korupcijos rizikos veiksnių išvengti, skiriant ypatingą dėmesį dokumentų:

(a) teisėtumui ir atitikimui aktualiam teisiniam reglamentavimui;

(b) turinio aiškumui ir nuoseklumui;

(c) skaidrumui.

(3) **Priimtus naujus Bendrovės vidaus dokumentus**, įtvirtinančius materialinių vertybių apskaitą, analizuoti ir vertinti juos kitame jų veikimo *ex post* etape, kadangi siekiant išvengti korupcijos rizikos, vien tik *ex ante* vertinimo nepakanka, nes įsigaliojus dokumentui gali atsiskleisti jo nenumatytas poveikis ir atsirasti korupcijos pasireiškimo tikimybė.

(B) KORUPCIJOSPASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMAS BENDROVĖS ATLIEKAMŲ BUHALTERINĖS APSKAITOS FUNKCIJŲ SRITYJE, APIMTIS

Pasirinkos buhalterinės apskaitos srities funkcijų analizei lemiamos reikšmės turėjo ta aplinkybė, kad Bendrovėje buhalterinės apskaitos atlikimo funkcijų sritis yra tiesiogiai susijusi su Bendrovės IMT apskaita, tinkamu jos vedimu ir atsakomybe už atliekamas darbo funkcijas.

1. Bendrovėje buhalterinę apskaitą vykdo vyriausioji buhalterė ir vyresnioji buhalterė.

2. Vyriausioji buhalterė ir vyresnioji buhalterė savo veikloje vadovaujasi Bendrovės direktoriaus patvirtintais pareiginiiais nuostatais, kuriuose yra apibrėžti keliai kvalifikaciniai reikalavimai, pareigos ir funkcijos, teisės bei atsakomybė.

3. Vyriausioji buhalterė yra tiesiogiai pavaldi ir atskaitinga Bendrovės direktoriui, o vyresnioji buhalterė atskaitinga ir tiesiogiai pavaldi vyriausiajai buhalterei.

4. Pagrindinės nurodytų darbuotojų funkcijos analizuojamoje srityje - tiksliai tvarkyti Bendrovės IMT apskaitą, jų panaudojimą ir nurašymą, griežtai laikantis teisės aktų reikalavimų ir pareiginių nuostatų.

5. Apimties rezultatai išanalizavus vyriausiosios buhalterės pareiginius nuostatus **nustatyta:**

(1) teisių ir pareigų paskirstymas pakankamai aiškus, nedviprasmiškas, prielaidų atsirasti korupcijos apraiškoms šioje pareiginių nuostatų dalyje nestebima;

(2) atsakomybės ribos nurodytos lakoniškai, nukreipiant į bendruosius teisės aktus, šioje pareiginių nuostatų dalyje, galima išvelgti minimalią korupcijos pasireiškimo riziką, kadangi neapibrėžtumai yra viena iš kliūčių tinkamam kontrolės įgyvendinimui:

Nuostatų 4 dalis, 4.1 punktas: „*Vyriausiasis buhalteris, asmeniškai išrašydamas bei pasirašydamas dokumentus, atsako už juose esančių duomenų tikrumą bei ūkinės operacijos teisėtumą*“. Norma sukelianti dviprasmybes: ar asmeniškai išrašydamas atsako bendrais pagrindais“, ar asmeniškai išrašydamas/pasirašydamas dokumentus ir atsako asmeniškai?

Nuostatų 4 dalis 4.2 punktas: „*Vyriausiasis buhalteris Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka atsako už tai, kad buhalteriniai įrašai būtų teisingi, kad atskaitos bei įvairios jų formos*

būtų parengtos laiku“. Galima numanyti, kad teiginys „įstatymų nustatyta tvarka“ reiškia civilinę, administracinę ar baudžiamąją atsakomybę.

6. Apimties rezultatai ištyrus vyresniosios buhalterės pareiginius nuostatus nustatyta:

(1) vyresniojo buhalterio pareiginiai nuostatai formaliai atitinka teisės aktų reikalavimus;

(2) nėra įtvirtinta aiškių atsakomybės ribų, atsakomybė nedetalizuota, o tik nukreipta į bendruosius teisės aktus jų neįvardinant, kaip ir aptartuose vyriausiosios buhalterės nuostatuose, todėl galima daryti prielaidą, kad yra minimali korupcijos pasireiškimo tikimybė, kurią galėtų sąlygoti kontrolės stoka

Apibendrinimas

Tiek vyriausiojo buhalterio ir vyresniojo buhalterio pareiginiuose nuostatuose nenumatyta konkreti atsakomybė už netinkamą pareigų atlikimą ar teisės pažeidimus, tačiau nurodoma, jog tokia atsakomybė kyla Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka. Iš to seka, kad vadovaujantis teisės aktais, buhalterijos darbuotojos už padarytus tyčinius ar netyčinius teisės aktų pažeidimus gali būti traukiamos administracinė arba baudžiamoji atsakomybė bendrais pagrindais.

Išvada: Analizuojamu laikotarpiu nebuvo nustatyta atvejų, kad buhalterinę apskaitą vedančios darbuotojos būtų patrauktos atsakomybėn civilinėne, administracine ar baudžiamąja tvarka, taip pat nenustatyta ir kitokio pobūdžio pažeidimų, jokios poveikio priemonės taikytos nebuvo.

Korupcijos prevencijos priemonės ir rekomendacijos:

Atsižvelgiant į nustatytus vyriausiosios buhalterės ir vyresniosios buhalterės pareiginių nuostatų trūkumus, parengti šių darbuotojų pareiginių nuostatų naujų redakcijų projektus, šiuos projektus iki priėmimo ir pasirašymo įvertinti *ex ante* etape, o priėmus korupcijos prevencijos tikslu vykdyti stebėseną ir teisėtumo kontrolę *ex post* etape.

III. UAB „TRAKŲ VANDENYS“ APIBENDRINTA APSKAITOS TVARKYMO SRITIES (ĮMONĖS MATERIALINIŲ VERTYBIŲ APSKAITOS IR TIKSLINGO JŲ PANAUDOJIMO) ANALIZĖ

ANALIZĖ ATLIKTA KORUPCIJOS PREVENCIJOS ĮSTATYMO 6 STRAIPSNIO 4 DALIES APIMTYJE IKI 2021-12-31 IR KORUPCIJOS PREVENCIJOS ĮSTATYMO NAUJOS REDAKCIJOS ĮSIGALIOJIMO APIMTYJE NUO 2022-01-01 VADOVAUJANTIS KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO IR JOS ATLIKIMO TVARKOS REKOMENDACIJŲ 10 PUNKTO 10.1 – 10-10 PAPANČKIŲ APIMTYJE

KPI 6 straipsnio 4 dalis: „Valstybės ar savivaldybės įstaigos veiklos sritis priskiriama prie sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, jeigu atitinka vieną ar kelis iš šių kriterijų/

2022-01-01 įsigaliojusių Rekomendacijų (R) 10 punktas: „Viešojo sektoriaus subjekto vykdomos veiklos sritis priskiriama prie sričių, kuriose egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė savivaldybės įstaigos veiklos sritis priskiriama prie sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, jeigu atitinka vieną ar kelis iš šių kriterijų”

KPI 1 punktas / (R) 10.1 papunktis - „ padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika/arba korupcinio pobūdžio teisės pažeidimas

Per išvadoje aptariamą laikotarpį UAB „Trakų vandenys” veikloje neužfiksuota korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos;

Bendrovėje nebuvo užfiksuota jokių kitų tapataus pobūdžio, nors ir mažiau pavojingų teisės pažeidimų, už kuriuos numatyta administracinė ar kitokia teisinė atsakomybė, atvejų;

KPI 2 punktas / (R) 10.2 papunktis - „pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros

vykdymas”

Bendrovė nevykdo tokios priežiūros veiklos ir jai nėra suteikti įgaliojimai vykdyti veiklą, skirtą priežiūrei, kaip jai nepavaldūs fiziniai ir (ar) juridiniai asmenys laikosi įstatymų, kitų teisės aktų reikalavimų atitinkamoje valdymo srityje, ar vykdyti kontrolės funkcijas, nesusijusias su įstaigos vidaus administravimu;

Vidinė kontrolė Bendrovės apskaitos srityje (materialinių vertybių apskaita ir tikslingas jų panaudojimas), nagrinėjamu laikotarpiu, buvo užtikrinama *ex post* stadijoje, pasitelkiant teises ir organizacines priemones.

KPĮ 3 punktas - „Atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti”/ (R)10.3 papunktis - „Kai kurių viešojo sektoriaus subjektų darbuotojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti”

Ištyrus Bendrovės lokalius aktus, kuriais vadovaujamosi apskaitos ir finansų veiklos srityje, nebuvo nustatyta prieštaravimų ar trūkumų tarp įmonės vidaus dokumentų ir galiojančio teisinio reglamentavimo, susijusio su materialinių vertybių apskaita ir tikslingu jų panaudojimu, tačiau buvo nustatyti darbuotojų atliekančių buhalterinę apskaitą pareiginių nuostatų trūkumai (Išvados II skyrius, (B) dalis, 5 ir 6 punktai), pateiktos rekomendacijos ir korupcijos prevencijos priemonės, kurių reikėtų imtis.

KPĮ 4 punktas/(R) 10.4 papunktis - „Veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu”:

UAB „Trakų vandenys” veikla susijusi su leidimų (pvz. Techninių sąlygų) išdavimu, tačiau ji nepatenka į išanalizuotą apskaitos ir finansų veiklos sritį bei ištirtą Bendrovės buhalterinės apskaitos sritį, ir šios sritys nėra tiesiogiai susijusi su leidimų išdavimu.

KPĮ 5 punktas/ (R) 10.5 papunktis - „Daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo”:

Analizuojamu laikotarpiu nustatyta, kad bendrovės vyriausioji buhalterė, kurios funkcijos susijusios su materialinių vertybių apskaita ir tikslingu jų panaudojimu, atlikdama darbo funkcijas vadovavosi įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojančiais apskaitą ir buhalterinę veiklą (Buhalterinės apskaitos įstatymu, Finansinės atskaitomybės įstatymu, VAS standartais), vidaus dokumentais, pareiginiiais nuostatais, ir šioje išvadoje nagrinėtu laikotarpiu, korupcijos apraiškų stebėta nebuvo. Buvo nustatyti pareiginių nuostatų trūkumai aprašyti Išvados II skyrius, (B) dalis, 5 ir 6 punktai), pateiktos rekomendacijos ir korupcijos prevencijos priemonės, kurių reikėtų imtis.

KPĮ 6 punktas/(R) 10.6 papunktis - „Naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija”:

UAB „Trakų vandenys” turima ir valdoma informacija pagal teisinį reglamentavimą nepriskiriama valstybės ar tarnybos paslaptims.

Tiriamu laikotarpiu Bendrovė savo veikloje neturėjo sričių, susijusių su įslaptintos informacijos gavimu, naudojimu ir apsauga.

Pažymėtina, kad Bendrovės darbuotojų veikla nebuvo susijusi su informacijos įslaptinimu ar išslaptinimu, įslaptintos informacijos naudojimu ar jos apsauga, o atskiri darbuotojai nebuvo įslaptintos informacijos rengėjai arba gavėjai.

KPĮ 7 punktas/(R) 10.7 papunktis - „anksčiau atlikus korupcijos rizikos analizę, buvo nustatyta veiklos trūkumų”:

Šiam kriterijui veiklos atitiktis vertinama tik tuo atveju, jei STT teisės aktų nustatyta tvarka atliko korupcijos rizikos analizę įstaigoje ir jos vadovui pateikė išvadą dėl korupcijos rizikos analizės.

Laikytina, kad valstybės ar savivaldybės įstaigos (ar kontroliuojamos įmonės) veikla atitinka šį kriterijų, jei STT pateiktoje išvadoje buvo nurodyti konkretūs įstaigos (įstaigos padalinio, valdymo sričiai priklausančios įstaigos) veiklos trūkumai ir teiktos rekomendacijos jiems šalinti.

Pagal šį vertinamąjį kriterijų STT teisės aktų nustatyta tvarka neatliko korupcijos rizikos analizės įstaigoje ir jos vadovui nepateikė išvados dėl korupcijos rizikos analizės.

(R) 10.8 papunktis - „Gauti skundai, pranešimai, pareiškimai dėl atliktų veiksmų ir (ar) priimtų sprendimų“

Analizuojamu laikotarpiu skundų, pranešimų, pareiškimų dėl atliktų veiksmų ir (ar) priimtų sprendimų UAB „Trakų vandensy“ nebuvo gauta.

(R) 10.9 papunktis - „Priimami sprendimai yra susiję su materialine ar kitokia interesanto nauda“

Bendrovės darbuotojai interesantų atžvilgiu nepriima sprendimų susijusių su interesantams tenkančia materialine nauda (pvz.: pašalpos, išmokos, parama).

(R) 10.10 papunktis - „Valstybės kontrolė, Seimo kontrolieriai, kitos kontrolės ar priežiūros institucijos arba pats viešojo sektoriaus subjektas atliktų vidaus patikrinimų metu nustatė viešojo sektoriaus subjektų veiklos pažeidimų atitinkamoje srityje“

Nei Valstybės kontrolė, nei Seimo kontrolieriai, nei kitos kontrolės ar priežiūros institucijos neatliko Bendrovėje vidaus patikrinimų.

Analizuojamu laikotarpiu Bendrovės veiklos srityse nebuvo nustatyta jokių pažeidimų.

Išvada: įvertinus Bendrovės IMT apskaitos proceso analizę, o taip pat išnagrinėjus buhalterinės apskaitos srities darbuotojų atliekamas funkcijas, teises, pareigas ir atsakomybę, dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės ir rizikos veiksnių pagal **KPI 6 str. 4 dalyje ir Rekomendacijų 10.1-10.10 punktuose**(Rekomendacijų nauja redakcija įsigaliojo nuo 2022-01-01) įtvirtintas teisės normas konstatuotina, kad korupcijos apraiškų analizuojamu laikotarpiu, nenustatyta.

IV. SANTRAUKA

1. Atlikus Bendrovės pagrindinių lokalinių dokumentų, nustatančių IMT apskaitos tvarką (Apskaitos politika, Apskaitos dokumentų sąrašas, Reguliavimo apskaitos sistemos aprašas) analizę, korupcijos apraiškų ar tikimybės jai kilti nenustatyta, Apskaitos tvarką reguliuojančių dokumentų turinys ir forma visiškai atitinka jiems keliamų teisės aktų reikalavimus, dokumentai pakankamai išsamūs ir nuoseklūs.

2. Koalizijos (kai tą pačią normą įtvirtintą vidaus dokumente, kito vidaus dokumento ta pati norma reguliuoja priešingai) nurodytuose vidaus dokumentuose nestebima.

3. Nebuvo nustatyta spragų, sudarančių sąlygas ar suteikiančių neleistinas išlygas ar lengvatas netinkamai vykdyti IMT apskaitą ir, tokiu būdu sudaryti sąlygas korupcijos pasireiškimui.

4. Buhalterinė programa Profit-W, kuri naudojama ir IMT apskaitymui, yra naudojama kaip vidinės kontrolės mechanizmas tarp vyriausiojo buhalterio ↔ vyresniojo buhalterio ↔ ekonomisto, kadangi šie darbuotojai gali stebėti ir sekti vienas kito veiksmus. Tai eliminuoja galimybę korupcijos apraiškoms kilti.

5. Tiek vyriausiojo buhalterio, tiek vyresniojo buhalterio pareiginiuose nuostatuose neįtvirtinta konkreti atsakomybė už netinkamą pareigų atlikimą ar teisės pažeidimus, tačiau nurodoma, jog tokia atsakomybė numatyta Lietuvos Respublikos teisės aktuose. Iš to seka, kad vadovaujantis teisės aktais, buhalterijos darbuotojos už padarytus tyčinius ar netyčinius teisės aktų pažeidimus gali būti traukiamos administracinė ar baudžiamoji atsakomybė bendrais pagrindais. Taip pat galima numanyti, kad atsiradus žalai už netinkamą pareigų atlikimą, ši žala būtų išieškoma civilinio kodekso nustatyta tvarka.

6. Kaip matyti iš pateiktos išvados (3 skyrius), išnagrinėta įmonės veiklos sritis, susijusi su materialinių vertybių (IMT) apskaita, patenka į Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalies, tam tikrus punktus, bei Rekomendacijų 10 punkto tam tikrus papunkčius, todėl vertinant plačiąją prasme, šiose srityse neatmetama korupcijos pasireiškimo rizika.

7. Tiriamuoju laikotarpiu antikorpacinė veikla įmonėje buvo vykdoma nuosekliai, efektyviai ir tinkamai, veiklos trūkumų nebuvo nustatyta.

8. Nors Bendrovės veiklos sritį, susijusią su IMT apskaita iš esmės teoriškai galima priskirti prie sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, tačiau tai nereiškia, kad praktikoje tokia rizika negali būti efektyviai valdoma ir kontroliuojama ar, kad jos negalima prognozuoti ir užkirsti kelią jos apraiškoms įmonėje tiek teisinėmis, tiek organizacinėmis priemonėmis.

9. Bendrovėje nuosekliai tęsiamas korupcijai atsparios aplinkos kūrimas, darbuotojai aktyviai diskutuoja apie korupcijos prevenciją, dalyvauja rengiamose diskusijose ir seminaruose.

10. Korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų įmonėje taip pat nustatyta nebuvo.

11. Nenustatyta ir kitų tapataus pobūdžio, nors ir mažiau pavojingų teisės pažeidimų, už kuriuos numatyta administracinė ar kitokia teisinė atsakomybė, atvejų;

12. Bendrovė yra viešąsias paslaugas teikiantis juridinis asmuo, jos veikla tiesiogiai susijusi su vartotojų poreikių tenkinimu, su visuomene, todėl vienas iš esminių kriterijų, į kurį Vandens tiekėjas kreipia ypatingą dėmesį – tai veiklos ir valdymo skaidrumas, antikorpacinio sąmoningumo didinimas.

V. STRATEGINĖS KRYPTYS, KONTROLĖS IR PREVENČINĖS PRIEMONĖS

STRATEGINĖS KRYPTYS

1. 2021-2024 m. Strateginiame veiklos plane užsibrėžto strateginio tikslo - užtikrinti bendrovės efektyvų ir skaidrų valdymą - laikytis nuosekliai ir siekti, kad būtų diegiamos naujos ir tobulinamos pasiteisinusios korupcijos prevencijos priemonės.

2. Tęsti pasiteisinusį ir efektyvų korupcijos prevencijos mechanizmo įgyvendinimą, apimančią visus Bendrovės darbuotojus, laikantis nustatytos korupcijos prevencijos veiksmų sekos, kurioje sąveikauja tarpusavyje susiję elementai:

planavimas ↔ organizavimas ↔ valdymas (vadovavimas) ↔ kontrolė ↔ tobulinimas

3. Tęsti vidinės įmonės komunikacijos mechanizmo įgyvendinimo procesą, jame dalyvaujant visiems įmonės darbuotojams, dalijantis turimomis žiniomis ir informacija apie korupcijos apraiškas tarp visų įmonės darbuotojų, siekiant bendro tikslo gerinti korupcijos prevenciją Bendrovėje.

4. Siekti, kad kiekvienas Bendrovės darbuotojas ir jos vadovas asmeniškai imtųsi reikiamų aktyvių veiksmų kuriant korupcijai atsparią aplinką.

KONTROLĖS IR PREVENČINĖS PRIEMONĖS

1. Tęsti korupcijos prevencijos programos priemonių įgyvendinimą ir kontrolę.

2. Analizuoti Bendrovės aplinką, vertinant darbuotojų atliekamas funkcijas ir jų veiklos laisvę apibūdinančius lokalinius aktus kontrolės ir korupcijos prevencijos aspektu.

3. Nedelsiant imtis priemonių korupcijos apraiškoms pašalinti, jei tokios būtų nustatytos.

4. Jei būtų nustatyti korupcijos atvejai, viešinti juos, tokiu būdu, didinant visuomenės nepakantumą korupcijai.

5. Didinti visos Bendrovės darbuotojų, įskaitant ir vadovą, antikorupcinį sąmoningumą, sistemiškai ir koordinuotai šalinti korupcijos rizikos veiksnius ir jas sąlygojančias priežastis.

6. Skatinti savanorišką Bendrovės darbuotojų išitraukimą į korupcijai atsparios aplinkos kūrimą.

VI. REKOMENDACIJOS

1. Atsižvelgiant į nustatytus vyriausiosios buhalterės ir vyresniosios buhalterės pareiginių nuostatų trūkumus, parengti šių darbuotojų pareiginių nuostatų naujų redakcijų projektus, šiuos projektus iki priėmimo ir pasirašymo įvertinti *ex ante* etape, o priėmus korupcijos prevencijos tikslu vykdyti stebėseną ir kontrolę *ex post* etape.

2. Prieš priimant naujus vidaus dokumentus Bendrovės materialinių vertybių apskaitos srityje, dar *ex ante* proceso metu, tai yra iki jų priėmimo ir pasirašymo aptarti korupcijos rizikos veiksnius galinčius turėti įtakos šių dokumentų įgyvendinimui ir jų veikimui jau *ex post* etape, numatant būdus ir priemones, kaip korupcijos rizikos veiksnių išvengti, skiriant ypatingą dėmesį dokumentų teisėtumui ir atitikimui aktualiam teisiniam reglamentavimui, jų turinio aiškumui, nuoseklumui ir skaidrumui.

3. Priimtus naujus Bendrovės vidaus dokumentus, įtvirtinančius materialinių vertybių apskaitą, analizuoti ir vertinti juos kitame jų veikimo *ex post* etape, kadangi siekiant išvengti korupcijos rizikos, vien tik *ex ante* vertinimo nepakanka, nes įsigaliojus dokumentui gali atsiskleisti jo nenumatytas poveikis ir atsirasti korupcijos pasireiškimo tikimybė.

4. Aktyviai tęsti įmonėje vykdomus veiksmus korupcijos rizikai valdyti bei jos prevencijai užtikrinti, ypatingą dėmesį skiriant LR Seimo nutarimu patvirtintai 2022-2033 metų Nacionalinei darbotvarkei korupcijos prevencijos klausimais, kitiems LR antikorupciniams teisės aktams, ES valstybių rekomendacijoms ir pasaulinei praktikai.

Korupcijos prevencijos komisijos pirmininkas

Arvydas Šavareika